

FOLKETINGET
RIGSREVISIONEN

Oktober 2023

Rigsrevisionens notat om
beretning om

ministeriernes arbejde med FN's verdensmål i Danmark

Opfølgning i sagen om ministeriernes arbejde med FN's verdensmål i Danmark (beretning nr. 1/2020)

25. september 2023

RN 1410/23

I. Baggrund og konklusion

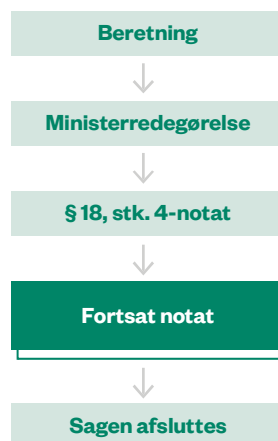
1. Rigsrevisionen følger i dette notat op på sagen om ministeriernes arbejde med FN's verdensmål i Danmark, som blev indledt med en beretning i 2020. Opfølgningen sker med henblik på at vurdere, om ministeriernes initiativer adresserer den kritik, der fremgår af Statsrevisorerne bemærkninger og Rigsrevisionens beretning. Vi har tidligere behandlet sagen i notat til Statsrevisorerne af 23. april 2021.

2. Beretningen handlede om, hvordan ministerierne i Danmark havde arbejdet med FN's 17 verdensmål, som er specifikke politiske målsætninger vedrørende en række forskellige samfundsforhold. Verdensmålene berører fx fattigdomsbekæmpelse (mål 1), økonomisk vækst (mål 8) og klimaforandringer (mål 13). Danmark har via FN forpligtet sig til at arbejde med at realisere disse målsætninger frem mod 2030. I beretningen indgik de 15 ministerier, der har haft ansvar for ét eller flere af FN's delmål eller målsætninger i henhold til den daværende regerings handlingsplan fra 2017. Beretningen var udarbejdet på Statsrevisorerne foranledning på baggrund af en anmodning fra Folketingets Finansudvalg.

3. Som det fremgik af beretningen, er det i Danmark regeringen, der har besluttet, hvordan der skal arbejdes med verdensmålene. Folketinget har ikke i materiel lovgivning eller via anden beslutning rammesat, om – og i givet fald hvordan – ministerierne skal arbejde med verdensmålene. Derfor kan Rigsrevisionen ikke vurdere, om ministeriernes arbejde med verdensmålene har været tilfredsstillende, men kun undersøge, hvordan ministerierne har arbejdet med målene.

4. I beretningen undersøgte Rigsrevisionen også Danmarks Statistiks arbejde med at levere og formidle data om fremdriften i Danmarks opfyldelse af verdensmålene. De 17 verdensmål er udmøntet i 169 delmål og 244 indikatorer. Indikatorerne er defineret af FN's Statistiske Kommission med henblik på at kunne indsamle data til at følge op på fremdriften i de enkelte delmål. Da Folketinget har bevilget midler til Danmarks Statistik til denne opgave, kan Rigsrevisionen imidlertid godt vurdere, om Danmarks Statistik har varetaget sin opgave tilfredsstillende.

Sagsforløb for en større undersøgelse

Du kan læse mere om forløbet og de enkelte step på www.rigsrevisionen.dk

5. Da Statsrevisorerne behandlede beretningen, bemærkede de, at ministerierne fra starten havde vurderet, at FN's verdensmål og delmål var tilstrækkeligt dækket af eksisterende politikker og aktiviteter. Ministerierne havde således kun i ganske få tilfælde iværksat nye initiativer for at realisere verdensmålene. Dette skulle ses i sammenhæng med, at Folketinget ikke havde stillet forpligtende krav til ministeriernes arbejde med verdensmålene, og at udgangspunktet havde været, at dansk politik allerede var på linje med verdensmålene.

Statsrevisorerne bemærkede, at de fandt det uhensigtsmæssigt, at ministerierne generelt ikke havde analyseret opfyldelsen af de enkelte delmål og ikke havde stillet krav om at indarbejde verdensmålene i de underliggende styrelses og institutioners målsætninger. Statsrevisorerne fandt det endvidere uhensigtsmæssigt, at ministerierne ikke var kommet længere med at vurdere lovforslags konsekvenser i forhold til verdensmålene.

Statsrevisorerne fandt, at Danmarks Statistiks rapportering af danske data om realisering af verdensmålene var tilfredsstillende. Statsrevisorerne konstaterede dog også, at Danmarks Statistiks formidling heraf bør forbedres, så offentligheden bedre kan følge, om Danmarks opfyldelse af verdensmålene går i den ønskede retning.

Konklusion

Rigsrevisionen konstaterer, at Finansministeriet har udarbejdet en *vejledning om konsekvensvurderingen af lovforslag i forhold til FN's verdensmål for bæredygtig udvikling*. Vejledningen foreskriver, at alle regeringens lovforslag fra og med lovprogram 2021-2022 skal screenes i forhold til eventuelle konsekvenser for verdensmålene og de 169 delmål.

Rigsrevisionen konstaterer desuden, at ministerierne oplyser, at de i forbindelse med lovprogram 2021-2022 har arbejdet med konsekvensvurdering af lovforslag i forhold til FN's verdensmål, og at ministerierne har taget udgangspunkt i Finansministeriets vejledning.

Rigsrevisionen finder det ligeledes tilfredsstillende, at Danmarks Statistik har implementeret et nyt koncept for at forbedre overblikket over Danmarks fremdrift i verdensmålene. Rigsrevisionen vurderer på den baggrund, at sagen kan afsluttes.

II. Status på sagen

6. På baggrund af beretningen og Statsrevisorernes bemærkninger har vi fulgt op på følgende punkter:

Opfølgningspunkt	Status
1. Ministeriernes arbejde med at vurdere nye lovforslags konsekvenser for FN's verdensmål og delmål.	Behandles og afsluttes i dette notat.
2. Danmarks Statistiks arbejde med at forbedre overblikket over fremdriften mod opfyldelse af FN's verdensmål.	Behandles og afsluttes i dette notat.

Et opfølgningspunkt afsluttes, når Statsrevisorerne på baggrund af indstilling fra Rigsrevisionen vurderer, at myndighedernes initiativer er tilfredsstillende.

III. Ministeriernes initiativer

7. Vi gennemgår i det følgende ministeriernes initiativer i forhold til opfølgningspunkterne.

8. Opfølgningen er baseret på redegørelser fra ministerierne. Rigsrevisionen kan ikke vurdere, om ministerierne har arbejdet tilfredsstillende med verdensmålene, men kun konstatere hvordan, der arbejdes med målene, jf. pkt. 3.

9. Afslutningsvist gennemgår vi Danmarks Statistiks arbejde med at forbedre overblikket over Danmarks fremdrift mod opfyldelsen af FN's verdensmål.

Ministeriernes arbejde med at konsekvensvurdere nye lovforslag i forhold til FN's verdensmål

Ministerierne oplyser, at de i forbindelse med lovprogram 2021-2022 har arbejdet med konsekvensvurdering af lovforslag i forhold til FN's verdensmål. Dette finder Rigsrevisionen tilfredsstillende og vurderer derfor, at denne del af sagen kan afsluttes.

10. Fra og med lovprogram 2021-2022 har regeringen haft som målsætning, at ministerierne i Danmark skal foretage en konsekvensvurdering af lovforslags betydning for opfyldelsen af verdensmålene. Den nye proces er igangsat på baggrund af regeringens handlingsplan for FN's verdensmål fra juni 2021. Det fremgår af handlingsplanen, at formålet med at konsekvensvurdere lovforslag er, at verdensmålene skal tænkes ind, når der udvikles ny politik. Det fremgår også, at det er regeringens ønske at skabe åbenhed om konsekvensvurderingerne.

11. Rigsrevisionen kan konstatere, at Finansministeriet har udarbejdet en særskilt vejledning (vejledning nr. 9409 af 3. juni 2021 om konsekvensvurdering af lovforslag i forhold til FN's verdensmål for bæredygtig udvikling). Vejledningen beskriver fremgangsmåden, som ministerierne kan følge, når de skal konsekvensvurdere lovforslag. Vejledningen supplerer vejledning nr. 9319 af 7. maj 2018 om konsekvensanalyser, kapitel 7 (andre konsekvenser).

12. Rigsrevisionen kan konstatere, at vejledningen om konsekvensvurdering af lovforslag i forhold til FN's verdensmål for bæredygtig udvikling fastsætter, at det er op til ressortministerierne at foretage en faglig vurdering af:

- om et lovforslag har væsentlige og relevante konsekvenser
- hvordan screeningen og vurderingen af et givent lovforslag i forhold til verdensmålene skal dokumenteres.

Ministeriernes konsekvensvurderinger

13. Rigsrevisionen har bedt de ministerier, som indgik i beretningen, oplyse, om ministerierne har konsekvensvurderet nye lovforslag i lovprogram 2021-2022 i forhold til verdensmålene.

14. Ministerierne oplyser, at de i forbindelse med lovprogram 2021-2022 i vidt omfang har fulgt vejledningen om konsekvensvurdering af lovforslag i forhold til FN's verdensmål for bæredygtig udvikling.

15. Rigsrevisionen konstaterer videre, at Finansministeriet ultimo september 2021 opfordrede ministerierne til at foretage en fornyet screening af lovforslagene til det kommende lovprogram for at sikre en øget opmærksomhed på eventuelle konsekvenser for verdensmålene. Finansministeriet oplyser, at ministeriet fortsat er opmærksom på, hvordan fx initiativer på finansloven har indflydelse på verdensmålene, og at der arbejdes på en fremdriftsrapport for 2022/2023 for FN's verdensmål, hvor der ligeledes sættes fokus på, hvordan initiativer på finansloven understøtter arbejdet med verdensmålene. Det bemærkes, at det koordinerende ansvar for arbejdet i regeringen med FN's verdensmål er overdraget fra Finansministeriet til Udenrigsministeriet primo 2023.

Danmarks Statistiks formidling af fremdriften mod opfyldelse af FN's verdensmål

Danmarks Statistik har ændret sin formidling i form af forbedringer til overblikket over fremdriften i verdensmålene. Dette finder Rigsrevisionen tilfredsstillende og vurderer derfor, at denne del af sagen kan afsluttes.

16. Danmarks Statistik har arbejdet med udviklingen af et forbedret overblik over udviklingen i verdensmålene. Danmarks Statistik har på baggrund af undersøgelser og konsultationer med flere interessenter udviklet et koncept baseret på trafiklys, der viser udviklingen både samlet for alle 17 verdensmål og for hvert enkelt delmål. Danmarks Statistik oplyser, at der er metodiske og praktiske udfordringer forbundet med at vise udviklingen på denne måde. Udfordringen er helt overordnet, at rapporteringen skal være tro mod den forskellighed, der kan registreres på indikatorniveau, samtidig med at rapporteringen skal give et overblik, som nødvendigvis må indebære en form for aggregering. For at adressere denne udfordring har Danmarks Statistik udarbejdet et sæt grundprincipper for fremvisning af indikatorer, så fremdriften vises på en ensartet måde.

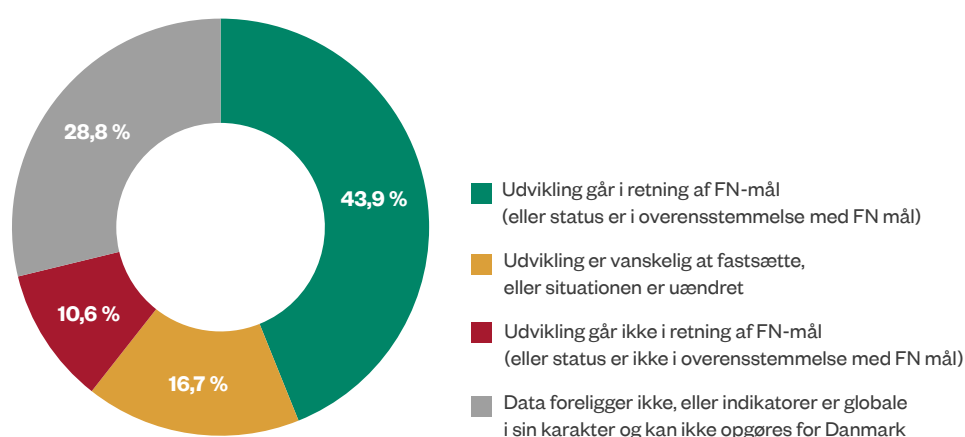
De 7 grundprincipper er:

- Grøn farve indikerer, at udviklingen i indikatorerne går i retning af FN's verdensmål eller er i overensstemmelse med målet. Gul farve indikerer, at udviklingen i indikatorerne er vanskelig at fastsætte eller er uændret. Rød farve indikerer, at udviklingen i indikatorerne ikke går i retning af FN's verdensmål eller ikke er i overensstemmelse med målet. Grå farve indikerer, at der ikke foreligger data.
- Ét lagkagediagram modsvarer ét verdensmål, hvor indikatorerne er grupperet efter farver.
- Der fokuseres i diagrammerne udelukkende på udviklingen og ikke på, om målet kan nås inden 2030.
- 2015 betragtes som basisår. Udviklingen beskrives som forskellen mellem basisåret og det seneste år, hvor der foreligger data.
- I tilfælde af at indikatorer består af disaggregeringer, fx køn eller alder, fastsættes udviklingen ud fra totalen.
- Visse indikatorer, som vurderes at være opfyldt, får grøn farve.
- A-, B- og C-delmål/indikatorer udelades, da de handler om værktøjer til at opnå de resterende indikatorer.

17. Det nye overblik er taget i brug på Danmarks Statistiks hjemmeside. Figur 1 viser et eksempel på et "trafiklysdiagram", der angiver en farve for status. Figuren viser den samlede udvikling for de 17 verdensmål. Det skal bemærkes, at diagrammer på hjemmesiden er interaktive, så der vises yderligere oplysninger, når musen flyttes til diagrammet. Status for de enkelte delmål og årsagen til farvekoden kan derfor også læses.

Figur 1

Samlet udvikling for de 17 verdensmål

Note: Opgørelsen er fra Danmarks Statistiks "Et overblik over verdensmålene" den 21. september 2023.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra Danmarks Statistik (DST.dk – Et overblik over verdensmålene).

18. Rigsrevisionen vurderer, at det nye overblik i vidt omfang adresserer de udfordringer og mangler, som blev påpeget i beretningen. Det nye overblik hjælper i højere grad læseren til at få et overblik over udviklingen for hvert verdensmål. Det skyldes bl.a., at det ikke længere er nødvendigt at analysere data under hvert enkelt delmål.

19. Hele sagen kan følges på www.rigsrevisionen.dk og på www.ft.dk/Statsrevisorerne.

Bo Brabrand
Sætterigsrevisor